

SIEF 2011: 10th International SIEF Congress People Make Places – ways of feeling the world

Lisbon, 17-21 April 2011

Deseta internacionalna SIEF konferencija (*International Society for Ethnology and Folklore*) održana je u Lisabonu od 17. do 21. travnja 2011. godine u organizaciji CRIA – *Center for Research in Anthropology – Portugal*. Na njoj je prisustvovalo više od devetsto antropologa, sociologa, etnologa, folklorista i ostalih struka zainteresiranih za europsku kulturu, a sastojala se od različitih tema orijentiranih na stvaranje mjesta te na prezentiranje novih perspektiva o utjecaju ljudskih života, sjećanja, emocija i vrijednosti na mjesta i lokalitete. U tom smislu koncentriralo se na pitanja poput: Kako prostor postaje mjesto? Na koji način ljudi interagiraju, konstruiraju i sami bivaju konstruirani kroz mjesta u kojima žive? Kako se mogu kombinirati ekološka i etička pitanja sa etnografskim podacima, posebno u slučajevima gdje postoji sukob između načina na koji ljudi djeluju na mjesto u kojem žive i ekoloških i etičkih pitanja s kojima se u tom mjestu susreću? Različita mjesta istražena unutar tih pitanja su, između ostalih: radna mjesta, mjesta za odmor, mjesta za molitvu, ne-mjesta i ostalo.

Konferencija je bila strukturirana oko tri teme koje su se obrađivale u tri dana, pod naslovima:

- a. Oblikovanje života** – Obuhvaćalo je istraživanja o narativima i vjerovanjima, materijalnoj kulturi i načinima na koje se ona prakticira. Suvremena kultura koja se interpretira kao globalna i de-teritorijalizirana može doživjeti razne izazove kroz susret s kulturom iz prošlosti, ali i obratno – kada se suoče s današnjim praksama, mogu se detektirati neke nove dimenzije kulture iz prošlosti. U tom kontekstu otvaraju se razne teme i pitanja: Na koje načine i s kojim strategijama ljudi oblikuju svoje živote? Kako su konstruirane sličnosti i razlike između ljudskih bića, prirode i 'društva'? Kako su oblikovani ljudski životi ako ih se promatra kroz različite perspektive – individualnu i grupnu? Također se koncentriralo i na sjećanje kao važan element pri oblikovanju života, te načine na koje ono uključuje konstrukciju i korištenje povijesti.
- b. Kreativnost i emocije** – Sastojalo se od znanja o utjecaju kulture na kreativnost i emocije koje je unutar antropoloških disciplina još uvijek dosta ograničeno iako su one važan faktor promjene i kontinuiteta unutar raznih mjesta. Postavljaju se pitanja o tome kakva je njihova uloga u konstrukciji osjećaja pripadnosti u globaliziranom svijetu kao i kako organiziranje svijeta i konstruiranje mjesta utječe na načine doživljavanja svijeta (*ways of feeling the world*).

Također, teži se istražiti kako se emocije kao što su nostalgija, patnja ili radost nose s tradicionalnim obrascima i regeneriraju ili transformiraju osjećaj mjesta. Otvaraju se i pitanja o nasljeđu mjesta, lokalnim festivalima, web-arenama, kulturnom i turističkom tržištu, estetskim vrednotama te ljudskoj mogućnosti za kreativnost i emocionalnu podlogu društvenog života.

- c. Ekologija i etika** – Ova tema se osvrće na ekološke utjecaje ljudskih i ne-ljudskih faktora na mjesto kao i na etičke odgovornosti s kojima se mi kao istraživači susrećemo. Postavljaju se pitanja o tome kome smo mi kao istraživači odgovorni, što možemo naučiti iz susjednih disciplina kao što su kulturalna geografija ili humana ekologija te, na kraju, s kojim bi se standardima naš rad trebao uspoređivati i zašto.

Program konferencije je uključivao različite sadržaje od kojih za početak treba izdvojiti uvodna predavanja vodećih svjetskih sociologa, povjesničara, antropologa i etnologa.

Saskia Sassen (*Columbia University*) predavanjem pod naslovom *Emergent logics of expulsion – beyond social exclusion* teži obrazložiti logiku po kojoj se ljude 'isključuje' iz sistema. Napominje kako je u zadnja dva desetljeća došlo do oštrog porasta u broju ljudi koji su bili 'isključeni' i kako su ti brojevi mnogo veći od 'novoinkompimirane' srednje klase u zemljama kao što su Indija i Kina. Termin 'isključenje' (*expulsion*) autorica koristi kako bi objasnila brojne situacije poput porasta broja siromašnih ili onih smještenih u siromašnim zemljama u izbjegličkim kampovima, ljudi u zatvorima, radnika čija su tijela uništavana na poslu, populacije koja živi u *getoima* i *slummovima* i sl. Njezin argument je da je to masovno 'isključenje' zapravo signal dublje systemske transformacije dokumentirane do sada samo u dijelovima, a koja zapravo označava dinamiku koja nas prenosi u novu fazu globalnog kapitalizma.

Peter Aronsson (*Linköpings University*) u predavanju *Shaping lives – negotiating and narrating memories* na nekim primjerima pokušava objasniti kako se različite logike: egzistencijalna, politička, tržišna i institucionalna mogu otvoreno suprotstavljati jedna drugoj i težiti autonomiji, ali se češće međusobno ojačavaju, pogotovo onda kada se pomoću njih kroz naraciju i sjećanja kreiraju životno iskustvo i nove utopije.

U svom izlaganju naslova *Feeling the road: marketing car love in an era of violence*, Catherine Lutz (*Brown University*) prikazuje rezultate istraživanja o tome kako tržište automobila oblikuje afekte u trenutnoj sociokulturnoj klimi, kroz što je istražila i emocionalni život vozača u SAD-u.

Predavanje naslova *Artistic interpretation of semantic layers of Baltic natural sanctuary* Rāmawa Valdisa Muktupāvelsa (*University of Latvia*) navodi, opisuje i interpretira tri grupe motiva koji karakteriziraju Baltičko svetište. Pojašnjava kako su motivi vezani uz svetište značajni ne samo na lokalnoj već i globalnoj razini.

Amélia Frazão-Moreira (*New University of Lisbon*) u izlaganju *Ethnobiological research and ethnographic challenges in the 'ecological era'* kroz razne metodološke

izazove raspravlja o etnobiološkoj konstrukciji stvaranja mjesta, nadovezujući se na današnju aktualnu raspravu o tome kako ljudi stvaraju mjesta i doživljavaju svijet kroz lokalno znanje i ekološke prakse.

U predavanju naslova *Is there an ecological ethics?* Mauro Almeida (*Campina State University*) postavlja pitanja o etičkim imperativima i tome je li moguće postići minimalni epistemološki konsenzus uz postojeći ontološki pluralizam.

U posljednjom uvodnom predavanju pod naslovom *Performing ritual tears on a global stage* Charles Briggs (*University of California*) prepričava i pojašnjava ritualno oplakivanje mladog čovjeka koji je umro od nepoznate bolesti u Venecuelanskoj prašumi te moguće utjecaje tog rituala na širu vladajuću zdravstvenu politiku i internacionalne medije.

Konferencija je, nadalje, sadržavala i osamdeset i šest paralelnih panela koji su obuhvaćali različite sociološke, antropološke i etnološke teme. Neki od naziva panela bili su: *Urban scenes and cosmopolitan identities*; *Objects, domestic routines and the making of everyday life*; *Memory and history: identity, social change and the construction of places*; *Tourism and the production of ethnographic places*; *To meat or not to meat: food as an environmental dilemma*; *Place in transition; power of locality*; *Spaces, memories, history, identity*; *Home: landscape, imagination and practices of everyday life*.

Kroz rasprave na panelima otvorene su mnoge smjernice i pitanja za daljnja istraživanja poput zapažanja kako stvaranje mjesta nije jednoznačan proces kao i toga da ljudi stvaraju mjesta jednako kao što mjesta stvaraju ljude. Novi načini stvaranja mjesta – kroz virtualni prostor i *Internet* također su neke od aktualnih tema obrađivane na panelima ali i otvorene za daljnje istraživanje.

Na konferenciji je održan i etnografski film festival s različitim filmskim ostvarenjima, od kojih možemo izdvojiti i neke naslove: *Sifinja – The Iron Bride* (Valerie Hänsch, University of Bayreuth), *CHOKORA – Surviving on the street* (Lea Furrer, Krisenintervention Florhof Zürich), *The Lover and The Beloved: A Journey into Tantra* (Andy Lawrence, University of Manchester), *Bunong's Birth Practices* (Tommi Mendel, Zurich University), itd.

Na kraju, program su pratila i različita događanja (poster s prezentacijama radova, grupni radni sastanci, sjednice, svečane večere, sajam knjiga itd.).

Budući da je mnogo tema konferencije bilo povezano s postojećim studijama slučajeva ili teorijskim okvirima projekata raznih istraživačkih grupa, njeno je održavanje svakako omogućilo razmjenu različitih istraživačkih iskustava, kao i otvorilo put daljnjoj suradnji među znanstvenicima iz raznih dijelova svijeta.

Jelena Zlatar

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu